

Iseseiswa Sotsialistliku Töölispartei manifest Eesti proletariaadile.

Eesti Iseseiswa Sotsialistliku Tööliste Partei I. kongress otsustas asuda III. Internatsionaali põhimõtetelisele seisukohtadele ja II. kongress võttis vastu ka III. Internatsionaali astumise tingimuste 21 punkti, selle juures omelt leides, et mõned neist on Eesti oludes teostamatud, ja kohustas keskkomiteed Kommunistlikule Internatsionaalile „esitama seletuse ja motiivid nende elluviimise kohta Eesti oludes“, mõeldes selle all, et partei ei peaks ühinema pörandaaluse Kommunistliku Parteiaga, vaid et teha iseseiswana III. Internatsionaali vastu wõetakse.

Sellekohase pikema seletuse saatis keskkomitee warsti pääle kongressi Kommunistliku Internatsionaali täidesaatwale komiteele.

Kommunistliku Internatsionaali täidesaatew komitee ei teinud aga mistisugust otsust, waid nõudis meilt ja kommunistidelt ühtse töötawa esitamist. Eesti kommunistid puitlesid ühise töötawa esitamisest kõrwale, seletades, et see wõimatu olla senni, kuni meie parteisje ei ole tekkinud kindlat „pahemat tiiba“, ja see parteis waltjeweaks saanud. Kommunistid näitasid sellega, et nemad ei tahagi meiega ühiselt töötada ühediguksluse alusel, waid meie parteid teha oma mõjualuseks ja kasutada oma käskluna.

Partei enamus ja keskkomitee pidas küll kärmiselt tarwilikuks seltsimeheliku koos- töötamise kommunistliku wooluga Eesti tööliste liikumises, kuid leidis, et sarnane koostöötamine wõib sündida ainult täielise ühediguksluse ja wastastikuse kokkuleppe alusel, mille juures partei pidi jääma

täiesti iseseiswaks ja rippumatuks Eesti kommunistide pörandaalustest juhtidest.

Meie ei tohtinud Eesti pörandaaluse Kommunistliku partei haruosaonnaks saada mitte ainult sellepärast, et see meie partei pöranda alla mineku oleks kaasa toonud, waid ka nende sennise takitika pärast. Kommunistid on alati seadnud tööliklassi huwidest kõrgemale oma partei huwid, selle juures üles näidates äärmist sallimatust kõigi wastu, kes ei kuulu nende leeri, samuti kõigi algatuste wastu, mis ei tule nende poolt. Nii wastati säält poolt, näituseks, meie ettepaneku pääle, asuda ühiselt Tallinnas korraldama tööliste loenguid, kirjaga, milles meile näkku wõisati põhjendamata süüdistusi ja kahtlustusi.

Meie ei saa ka Eesti kommunistide wiimase aja opportunistlikku ja selguse- ta poliitikat õigesti tunnistada. Meie seisma kindlalt revolutsioonilise sotsialismi põhitlustel ja ei looda tööliklassi seisukorra parandamist kokkulepetest kodanlusega, waid sellest, kuiwõrd tööliklass sunnab ise oma organiseeritud jõu abil oma nõudmisi läbi suruda. Kommunistid on aga loobunud revolutsioonilise sotsialismi ja Kommunistliku Internatsionaali endistest seisukohtadest ja nõuawad praegu „tööra- wa walitjuse“ loomist Eestis. Ühes tööra- konnaga, püütawad seega sobitada koalitsiooni kodanlusega, sest tööerakond on puht- kodanline erakond.

Selle sammuga on kommunistid klassi wähefordi tumestanud ja põhimõtetelised piirjooned maha kustutanud enese ja kodanluse Eiloni wõitide (sotside) ning isegi noormaaliitliku tööerakonna wahel, tun-

657369434

nistades seega viimasegi „töölise edustajaks.“ Tegelikke tagajärgi ei ole saavutatud ega saavutata ka iialgi — ainult tööerakonna hääks on kihutustööd tehtud.

Meie olime algusest saadik jarnase „töörühwa valitsuse“ tegemise vastu ja ainult selle tõttu, et selleaegse keskkomitee enamuse otsustas seda jammu toetada ja et mitte „töörühwa ühist väerinda“ lõhkuda, leppisime selle ebataktilise sammuga. Edaspidi ei taha meie aga niisuguseid puhtsotsialistlike samme ka „ühise väerinna“ nimel enam kaasa teha.

Meile on töörühwa ühise väerinna loomine juba E. J. S. T. P. asutamiseast saadik olnud üheks tähtsamaks ülesandeks ja on seda ka praegusel filmapilgul. Ka kommunistid kuulutavad „ühise väerinna“ mõtet, kuid neile on see ainult agitatsiooni võtteks, et laialisi töölise hulki, kes otse algjõulikult püüavad töölisklassi killustatud olekust üle jõuda, nii oma partei mõju alla saada. „Ühise väerinna“ kätte all killustati ja lõhuti eriti meie parteid.

Meie ei tohi aga ühise väerinna suurt mõtet mitte nii kergemeelselt võtta, meie ei taha sellest teha oma partei jõudrühust, vaid selle juures on meid juhtimas ainult töölisklassi ja revolutsiooni huvid. Ühise väerinna nimel oleme meie ansa kokkuleppe alusel alati valmis ühisteks aktsioonideks kõigi revolutsioonilist klassivõitlust tunnustavate töölisorganisatsioonidega.

Neil põhjustel pidasime tarvilikuks oma partei organisatsioonilist iseseisvust täielikult alal hoida.

Seda ei jallunud Eesti kommunistide juhid, kes tahtsid meie parteid näha oma täieliku käikuna ja sellega meie partei hulki täielikult oma mõju alla saada. Nad hakkasid agiteerima oma pörandaalustes lendehefeste, et meie parteisse, pääasjalikult Tallinna osakonda, astuksid nõnda nimetatud „kommunistlikud töölised“, kelle arusaamine kommunismist aga väga küsitav. Sel teel taheti seda osakonda ja sellega kogu parteid üle võtta.

Nii sündiski lõhe partei III. kongressil, kus värskelt parteisse tunginud „kommunistlikud töölised“ üle läksid kommunistlikku leeri, sellega endid siuliselt parteist väljaspoole seades, kuna teine osa jäi kindlaks oma endistele seisukohtadele.

Selle lõhega on revolutsioonilisele töölisklassile Gestis raske hoop antud ja seda mõneks ajaks nõrgestatud. Kõigi revolutsiooniliste jõudude ühendamise asemel töölisklassi tagajärjerikkamaks võitluseks pääletungitva kodanluse vastu ja

töölisklassi poolt poliitilise võimu valdamise ettevalmistuseks ning sotsialismi teostamiseks on kommunistide juhtide auahnuse tõttu Eesti proletariaadi revolutsiooniline massiline partei purustatud ja tema jõud killustatud.

Meie oleme alati kõikumata tegemuses ja võitluses olnud rahvusvahelise revolutsioonilise sotsialismi põhilause alusel. Meie tähtsamaks ülesandeks oli võitlus kodanluse käikute, sotsiaaldemokraatide, vastu, laialiste töölise hulkade wabastamine reformistide mõju alt ja nende võitmine revolutsioonilise sotsialismi ridadesse. Seda ülesannet oleme püüdnud teostada ja töölisklassi organiseeritud osa koondanud revolutsioonilise sotsialismi ideede ümber.

Meie oleme järeljätmata selgitanud kõige laialisemates töölise hulkades sotsialistliku revolutsiooni läbiwiimise vajadust kui ainukest tõsist abinõu töölisklassi majandusliku seisukorra parandamiseks. Meie oleme alaliselt kasvatanud töölisklassi teadlikumas osas võimsat tahet saada valitsewaks klassiks, kodanlist ilmaõrda purustada ja sotsialismi teostada. Meie oleme propageerinud proletariaadi diktatuuri kui ainjamat abinõu sotsialistliku pöörde läbiwiimiseks, oleme suurel määral töölisklassi wabastanud sotside poolt sisse puhutud „demokraatliku torra“ ja „demokraatlikkude wabaduste“ pettekujutustest.

Selle juures oleme alati toonitanud, et sotsialistliku revolutsiooni teostamine nõuab kõigi proletaarlikkude jõudude kokkuliitumist ja üksmeelset väljaastumist. Revolutsiooni võib läbi wiia ainult töölisklassi suur enamuse. Sellepärast ei tohi partei ühiki sellekohast otsustawat väljaastumist algatada, mis oleks töölisklassi enamusega vastolus. Partei on alati mõtteta ja õnnetult lõppewate väljaastumiste vastu olnud. Ühtlasi on partei alati kindlas aratundmises olnud, et Eesti töölisklassi sunnib sotsialismi teostada ainult käikäes rahvusvahelise revolutsiooniga.

Selle tõttu sai partei wihaste kallalekippumiste osaliseks nii sotsiaaldemokraatide kui ka kommunistide poolt. Mõlemate sihiks oli parteid hävitada ja tema mõju wähenada. Mõlemad tegutsesid ses sihis tihtigi väga üksmeelselt ja käikäes. Parteil tuli võitlust pidada ja ennast kaitsta nii paremale kui pahemale poole.

Meie partei mõju ja poolehoidu kiire ja hoorikas kasvamine laialistes töörühwa massides pani kõikuma kommunistlikkude juhtide jalgealuse. Neil ei jäänud muud

üle, kui püüda sisetise lõhenemise abil maksu mis maksab parteid lõhkuda ja eilustada ning nii vähemalt osagi parteist oma mõju alla saada.

See on neil kahjuks õnnestanud, kuid ainult vormiliselt. Sisuliselt ei ole kommunistid midagi meie parteist üle võtnud, pääle nime ja funktsioonid parteisse toodud ja parteile vaenulikkude elementide, kes ennast nimetavad „kommunistlikkudeks töölisklassiks“.

Sisuline üleseisva Sotsialistliku partei ja ta üleseisvuse hävitamine ei tohtinud sündida ja ei sünni ta ilalgi! Üleseisva Sotsialistlik Töölispartei jääb kindlalt püsima Eesti revolutsioonilise sotsialistliku parteina! Ta peab püsima jääma, sest ainult tema suudab lahendada neid ülesandeid, mis praegune filmapill töölisklassilt nõuab.

Sellpärast oleme sunnitud oma „üle võetud“ ja purustatud parteilise organisatsiooni asemele asutama uue partei, õigemini endise partei uuesti ülesehitama Üleseisva Sotsialistliku Töölispartei nime all. See on sündinud partei asutamiskonverentsil (Tallinnas, 22. ja 23. juulil s. a.), kus vastu võeti Üleseisva Sotsialistliku Töölispartei põhikirj, ajutine programm, taktika põhilauseid ja tegewuskava ning waliti ajutine keskkomitee.

Üleseisva Sotsialistlik Töölispartei jääb ainukeseks jennise tegewuse jatkajaks. Tema saab kõikumata kinni pidama partei jennistest põhimõtetest ja sihtidest, programmist ja taktikast, mis on rajatud revolutsioonilise sotsialismi ja kommunistliku Internatsionaali põhimõtetelisele alustele.

J. S. L.-p. jatkab jennist tegewust poliitilise võimu waldamise ettevalmistamiseks proletariaadi poolt ja püüab seda kõigi abinõudega teostada ning kindlustada tööraha diktatuuri abil.

Meie nõuame, et Eesti töölisklass ainult siis suudab poliitilist võimu wallata, kui ta on üle jõndunud sisetisest wastoludest ja kommunistide kiltwatus kiltustamistest ning kindlasti ühte liitunud ühiseks organisatsiooniks, kui on tõeliselt teostunud tööraha ühine wäerind. See poliitilise võimu waldamine peab käsitäes kätima sotsialistliku revolutsiooni teostamisega naaberriikides ja iseäranis suurtes kapitalistlikkudes maades.

Meie loodame, et praegune reaktsioon ja seisak revolutsiooni käigus ei kesta kaua, waid pea teoks saamad rahwuswäelise revolutsioonilise proletariaadi püüded inimkonda wabastada kapitalistliku

korra kōidikutest ja sotsialismi maksma panna.

Ühtlasi püüab J. S. L.-p. kõigi abinõudega parandada Eesti töölisklassi praegust äärmiselt wiletsat majanduslikku ja poliitilist seisutorda.

Meie nõuame, et walitus wõetsohe lõpetaks oma lahtiriigistamise poliitika ja ajaks tõsiselt sotsialiseerimise ja riikliku tööstuse ülesehitamise juure.

Meie nõuame, et tööstusasutuste üle pandaks maksma töölise kontroll.

Meie nõuame abinõude tarwitusele wõtmist töötaoleku ja töökodade sulgumise wastu. Ühtlasi nõuame kiltalduise abiandmise korraldamist tööta töölisklassile ja wastawa kinnituseaduse maksmapanekut.

Meie nõuame töölisklassile töötaasu tõstmist ja alammäära maksmapanekut, mis wastaks vähemalt elatismiinimumile.

Meie nõuame, et maksimaalne tööpäewa pikkus ei oleks üle 8 tunni päewas.

Meie nõuame kollektiivlepingute maksmapanekut töölise ja tööandjate wahel.

Meie nõuame üldise kinnituseaduse maksmapanekut wanaduse, tööjõuetuse, wigastuste, haiguste wastu ja emaktsaamise korral.

Meie nõuame kaudsete maksude kaotamist, pääle nende asjade, mida ainult jõukamad kihid tarwitawad, samuti tõelise elatismiinimumi wabaks jätmist tulumaksu alt ja maksude tõstmist suurte sissetulekute, waranduste ja päranduste päält.

Meie nõuame eluaseme seaduse kiire korras maksmapanekut saunikute ja pöpsnikkude jaoks.

Meie nõuame riigi ja omawalitjuse poolt energilisemat tegewust töölisklassile elukorterite muretsemiseks.

Meie nõuame maatöölise korteriolude parandamist.

Meie nõuame mõisate andmist kohalikkude töölisklassile kasutamiseks, ühtlasi wõõrandatud maa eest mitte mingisugust tasumaksimist.

Meie nõuame maksuta alg-, kes- ja kõrgeima hariduse saamist kõigile.

Meie nõuame sõjaseaduse ärakootamist kõigis wabariigi osades.

Meie nõuame täielikku amnestiat kõigile poliitilisklassile süüdlaskel.

Meie nõuame poliitilise kaitsepoliitise ärakootamist, alalise sõjawäe ning kodanluse klassiliste sõjawäeliste organisatsioonide laialisaatmist ja rahwamilitsa sisetiseadmist.

Meie nõuame kindlat rahu pidamist kõigi riikidega.

J. S. L.-p. on väga teadlik, et neid nõudmist ei saa teostada mingisuguste parlamentaarkude kombinatsioonide ja otsusega ega kommunistide katsete abil üherraonnaga koalitsiooni moodustada, nimetades seda ühtelt „tõbrahwa valituseks“. Neid nõudmist saab läbi suruda ainult organiseeritud töölisclass oma võitlusjõu abil. Selles võitluses tuleb töölisclassil loogu oma poliitiline ja majanduslik võim tarvitusele võtta. Suur osa sellest võitlusest langeb tööliühisuste kanda. Tööliühisused juudavad seda ülesannet seda paremini täita, mida tugewamaks nad muutuvad organisatsioonilt. Sellepärast loetame meie kõige jõuga ametiühisuste ümberkorraldamist tööstusharude järele.

Tööliühisuste kaudu peab teoks saama suur tõbrahwa ühise väerinna loomise idee, mille üle kommunistid oma lõhkimise ja killustamise poliitikaga ainult hirmutavad, püüdes seda seada oma parteiliste huvide teenistusse.

J. S. L.-p. kutsub Eesti töölisclassi võitlusse nii sotsiaaldemokraatide opportunismi kui ka kommunistide killustamis- ja lõhestamispoliitika vastu, ning energilise poliitilise joone pidamisele, mis töölisclassi võitluse konkreetsete sihtide ja pääsmailebannete eest muudaks otsustavaks võitluseks poliitilise võimu omandamise pärast.

Meie kutsume Eesti töölisclassi kindlasti koondama oma ridu omade tööliühisuslike organisatsioonide kui ka oma poliitilise klassiorganisatsiooni — Jseiseis- wa Sotsialistliku Töölispartei — ümber.

Elagu rahvusvaheline revolutsiooniline sotsialism!

Elagu Jseiseisew Sotsialistlik Töölispartei!

Tallinnas, 23. juulil 1922 a.

Jseiseiswa Sotsialistliku Töölispartei asutamis-konverentsi nimel konverentsi juhatus:

Jaan Piiskar,
Erich Jonas,
Karl Freiberg,
Eduard Kint,
Julius Lomp.

Ajutine keskkomitee:

Jaan Akkerberg,
Oskar Gustawson,
Erich Jonas,
Helmi Aho,
Woldemar Oras,
Jaan Piiskar,
Jaan Lits.

PT

TÜ Raamatukogu

432-16